

2. ОБЛІКОВО-ПОДАТКОВА ПОЛІТИКА І ВНУТРІШНІЙ АУДИТ ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ СТРУКТУР

АКТУАЛЬНІСТЬ ТА НЕОБХІДНІСТЬ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРОГНОЗНОЇ АУДИТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Вербицька В.І., канд. екон. наук, доцент

Якушкіна В.Р., здобувач вищої освіти

Олефіров Д.Г., здобувач вищої освіти

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Аудиторська діяльність все частіше стає ініціативною, тобто не тільки наявність обов'язкових критеріїв змушує керівників вдаватися до послуг аудиторів. У подібних умовах у організацій стало популярним користуватися супутніми аудиту послугами.

Говорячи про великі комерційні фірми, слід зазначити, важливе місце займають послуги з формування та оцінки прогнозованої фінансової інформації. Висока конкурентна боротьба між організаціями змушує топ-менеджерів приймати ефективні управлінські рішення, що засновані на реальному фінансовому стані фірми, але при цьому спрямовані на майбутні вигоди. Серйозні ризики, пов'язані з впровадженням нових управлінських ідей, повинні бути прораховані та мінімізовані. Для цього і складається прогнозований бізнес-план. Однак економісти, що працюють в організації, не завжди об'єктивно оцінюють ситуацію, занижуючи чи завищуючи очікування. У зв'язку з цим стає актуальним залучення аудиторів для складання прогнозованої інформації чи її оцінки.

Аудитор не в змозі висловити думку щодо того, чи зможе організація, що перевіряється, досягти результатів, зазначених у прогностичній інформації. Його завдання – отримати докази того, що:

- найкращі оцінки керівництва є обґрунтованими, а гіпотетичні припущення узгоджуються із призначенням інформації;

- прогнозна інформація належним чином підготовлена на підставі тієї ж інформації, припущень та принципів, що й фінансова звітність за попередні роки;

- усі істотні припущення розкрито адекватною мірою із зазначенням того, чи є вони найкращими оцінками чи гіпотетичними припущеннями.

Аудитор не повинен виконувати завдання, якщо припущення є нереалістичними або якщо він вважає, що прогнозна фінансова інформація не відповідатиме призначеній меті. Рекомендується скласти лист-зобов'язання з роз'ясненням умов завдання та передбачуваних результатів роботи аудитора [2].

Аудитор повинен мати достатні знання про бізнес та визначити рівень достовірності історичної фінансової інформації суб'єкта.

Надійність припущень залежить від тривалості періоду часу, охоплюваного прогнозою інформацією. При аналізі цього періоду беруться до уваги:

- особливості операційного циклу;

- потреби користувачів, для яких готується інформація.

Використання прогносної фінансової інформації дозволяє сформувати інформаційну базу для прийняття управлінських рішень не лише на короткострокову, а й на довгострокову перспективу.

В умовах кризового та посткризового функціонування суб'єктів господарювання змінюються та ускладнюються завдання управління організацією. Для збереження свого

бізнесу, його зміцнення, завоювання міцної конкурентної переваги потрібні нові підходи до управління, орієнтовані на стратегічні цілі розвитку підприємств та організацій.

Традиційні підходи до підготовки інформації для цілей менеджменту стають неактуальними. Управлінський облік орієнтований на стратегічний розвиток підприємств.

Наявні сьогодні законодавчі акти повною мірою не розкривають особливостей перевірки прогнозної інформації аудиторською фірмою. Це серйозний недогляд, тому що від думки аудитора щодо реальності виконання наміченого бізнес-плану часто залежить майбутнє підаудитованої організації, тобто її майбутній розквіт чи банкрутство.

Нестабільність законодавства, фінансові кризи, вплив зарубіжної практики управління, прагнення до глобалізації в економіці, створення єдиного економічного простору між державами та всередині держав між його територіями пред'являє нові вимоги до аудиту прогнозної фінансової інформації. У зарубіжній практиці деяких країн були спроби регламентування аудиту прогнозної інформації правилом (стандартом) аудиторської діяльності типу «Перевірка прогнозної фінансової інформації».

У світовій практиці існує міжнародний стандарт під аналогічною назвою МСА 3400 «Перевірка прогнозної фінансової інформації», в якому закріплені рекомендації стосовно завдань, пов'язаних з перевіркою та складанням звіту (укладання) аудиторської організації з очікуваної фінансової інформації, включаючи процедури гіпотетичних припущень та припущень, що ґрунтуються на найбільш точних оцінках.

Завдання вказаного стандарту сформульовані так:

- установлення принципів перевірки;
- визначення кола процедур із перевірки прогнозної фінансової інформації;

– устанавлення вимог до форми, змісту та порядку підготовки звіту про результати перевірки. Для цілей цього Правила (Стандарту) під прогнозною фінансовою інформацією розуміється інформація про майбутнє фінансове становище, майбутні фінансові результати діяльності, майбутній рух грошових коштів економічного суб'єкта або окремі сторони його фінансово-господарської діяльності в майбутньому, підготовлена виходячи з припущення, що певні події відбудуться і певні дії будуть вжиті керівництвом економічного суб'єкта.

Перевірка прогнозної фінансової інформації економічного суб'єкта є супутньою послугою аудиту.

Прогнозна фінансова інформація може бути підготовлена у вигляді одного або багатоваріантного прогнозу. В основі одноваріантного прогнозу лежать припущення, що певні події відбудуться і певні дії будуть вжиті керівництвом економічного суб'єкта. В основі багатоваріантного прогнозу – припущення про різні можливі майбутні події та дії керівництва економічного суб'єкта для отримання різних шляхів розвитку економічного суб'єкта.

Прогнозна фінансова інформація може бути підготовлена:

- для внутрішніх управлінських потреб, наприклад для оцінки величини необхідних фінансових вкладень;
- надання третім особам, наприклад потенційним інвесторам, кредиторам.

Залежно від цілей підготовки прогнозу фінансову інформацію можна подати у вигляді окремих показників або на основі типових форм бухгалтерської звітності.

Відповідальність за зміст прогнозної фінансової інформації несе керівництво економічного суб'єкта, відповідальність за висловлювання несе аудиторська організація.

Перевірка прогнозної фінансової інформації аудиторською організацією проводиться для встановлення:

– застосовності прийнятих при її підготовці припущень, тобто їх надійність, реалістичність та можливість використання для підготовки даної прогностної фінансової інформації;

– правильності її підготовки на основі прийнятих припущень;

– адекватності її подання.

Виходячи з характеру та складності прогностної фінансової інформації, що підлягає перевірці, аудиторська організація може використовувати роботу експерта відповідно до Правилу (Стандарту) аудиторської діяльності «Використання роботи експерта».

Аудиторська організація повинна відмовитися від проведення перевірки прогностної фінансової інформації, якщо існує серйозний сумнів щодо застосування прийнятих припущень або можливості використання прогностної фінансової інформації в передбачуваних економічних суб'єктах цілях [1].

Незважаючи на достатню кількість розвинених та апробованих методик аудиту прогностної інформації, висунутих шановними вченими, комплексного та всебічного дослідження даної проблеми не проводилося. Існує гостра необхідність у удосконаленні та доопрацюванні вже наявних теорій щодо аудиту прогностної фінансової інформації.

Повинні бути розроблені якісно нові методичні підходи щодо проведення аудиту прогностної інформації як супутньої послуги, а також складання аудиторською організацією прогностної інформації.

Перелік посилань:

1. Гуляш І., Галушка Н. Аудит прогностної фінансової інформації: проблеми та перспективи розвитку. *Журнал Європейської економіки*. 2009. Том 8 (4). С. 447–455.

2. Перевірка прогностної фінансової інформації (МСЗНВ 3400). Інформаційний портал Finance-credit.news. URL: <https://finance-credit.news/standartyi-audita-mejdunarodnyie/perevirka-prognoznoji-finansovoji-informatsiji-64095.html> (дата звернення 30.10.2022).